



Maahanmuuttajataustaisten työttömien akti- voiminen eri menetelmien avulla - Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Hilda Behnke

2025 Laurea



Laurea-ammattikorkeakoulu

Maahanmuuttajataustaisten työttömien aktivoiminen eri menetelmien avulla - Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Hilda Behnke
Sosionomi AMK
Sosiaalialan koulutusohjelma
Maaliskuu, 2025

Hilda Behnke

Maahanmuuttajataustaisten työttömien aktivoiminen eri menetelmien avuin - Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Vuosi

2025

Sivumäärä

39

Työttömyys vaikuttaa yksilön sosiaaliseen hyvinvointiin heikentävin seurauksin. Yksi heikentävistä seurauksista on yhteiskunnasta syrjäytyminen. Etenkin aikuiset työttömät maahanmuuttajat ovat syrjäytymisvaarassa, koska työttömillä maahanmuuttajilla on vaikeampi työllistyä Suomen työmarkkinoilla. Luovilla ja toiminnallisilla menetelmillä on pyritty vaikuttamaan työttömien sosiaaliseen hyvinvointiin kokonaisvaltaisesti. Luovien ja toiminnallisten menetelmien tavoitteena on luoda vastavuoroisuutta yksilöiden välille, rakentaa yhteisöllisyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Luovia ja toiminnallisia menetelmiä hyödynnetään matalan kynnyksen kohtaamispaikojen ohjaamiskerroissa. Laurean ja Asukastila Kivenkolon yhteisen Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen yhtenä tarkoituksena on luoda yhteisöllisyyttä ohjattujen menetelmien avuin.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli toimia osana Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen loppuraportissa sekä selvittää luovien ja toiminnallisten menetelmien vaikutuksia työttömien maahanmuuttajien sosiaaliseen hyvinvointiin. Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen osarahoittajana toimii Euroopan unioni. Osarahoitusta valvoo Euroopan sosiaalirahasto. Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli: Millaisia hyötyjä luovista ja toiminnallisista menetelmistä on ollut maahanmuuttajataustaisten työttömien työelämään aktivoimisessa?

Tämä opinnäytetyö on menetelmältään kuvaileva kirjallisuuskatsaus, johon kerättiin aineistoa eri tietokantojen kautta. Käytettyjä tietokantoja olivat: ProQuest Center, EBSCOhost, Journal.fi ja Laurea Finna. Aineisto koostui tutkimuksista ja tieteellisistä artikkeleista. Kirjallisuuskatsauksen kerättyä aineistoa analysoitiin ja karsittiin vaiheittaisesti aineiston sisällön mukaan. Alkuun aineistoa oli yli 70 kpl tieteellisiä artikkeleja, mutta sisällönanalyysin jälkeen lopullinen aineiston määrä väheni 12 kpl:seen tieteellisiä artikkeleja.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseen pohjautuvien tulosten mukaan luovien ja toiminnallisten menetelmien hyödyt maahanmuuttajataustaisten työttömien töihin aktivoimisessa ovat moninaisia. Hyötyjä ovat sosiaalisten suhteiden vahvistuminen, yhteisöllisyyden kokemusten lisääntyminen sekä eri hyvinvoinnin ulottuvuuksien, kuten toisesta välittämisen, toisten huomioiden, avun antamisen sekä avun vastaanottamisen kasvaminen.

Jatkotutkimusideaksi ehdotetaan kohtaamispaikkoina toimivien asukastalojen tuovan esille enemmän relevantimpaa tietoa kohtaamispaikkojen ryhmätoimintojen saatavuudesta ja sisällöstä sekä sen tiedon esille tuomista digitaalisena. Toinen jatkotutkimusidea kohdentuu myös tiedon esille tuontiin eli eri tietokantoihin olisi hyödyllistä saada esim. koostetta työttömien maahanmuuttajien kokemuksista digitaalisten työvälineiden hyödyntämisestä.

Asiasanat: työttömyys, syrjäytyminen, sosiaalialan menetelmät, luovat menetelmät, maahanmuuttajat

Hilda Behnke

Activating unemployed people with immigrant background through methods - Descriptive Literature Review

Year	2025	Pages	39
------	------	-------	----

Unemployment has an impact on the individual's social well-being with enervating consequences. One of the enervating consequences is social exclusion from society. Especially the adult unemployed immigrants are at risk of social exclusion because unemployed immigrants have more difficulties to find employment in the Finnish labor market. With creative and functional methods efforts have been made to affect the social well-being of the unemployed comprehensively. Creative and functional methods aim at creating reciprocity between individuals, building sense of community and preventing social exclusion. Creative and functional methods are being utilized in low-threshold meeting places in instructed meetings. In a joint project between Laurea University of Applied Sciences and Kivenkolo Community Center called From Kivenkolo to active life, one intention is to build a sense of community with the help of instructed meetings.

The purpose of this thesis was to act as a part of the From Kivenkolo to active life -projects final report and to establish the effects of creative and functional methods on the social well-being of unemployed immigrants. From Kivenkolo to active life -project is partly funded by the European Union. The co-funding is supervised by the European Social Fund. The study question of the thesis was: "What kind of benefits have creative and functional methods had on activation of the unemployed with immigrant background to the work life?"

This thesis is by method a descriptive literature review for which literature was gathered from different databases. These databases were: ProQuest Center, EBSCOhost, Journal.fi and Laurea Finna. The thesis literature is composed of studies and scientific articles. The gathered literature for the literature review was analyzed and sifted out in phases by the literature content. At first there were over 70 scientific articles but after the content analysis the final number of scientific articles was reduced to 12.

According to the results which were based on the study question of the thesis, the benefits of the creative and functional methods in the activation of the unemployed with immigrant background are diverse. The benefits are strengthening of social relationships, increase in communal experiences and the growth of different dimensions of well-being as caring for others, acknowledging others, giving and receiving help.

For further research it is recommended that the community centers that function as meeting places bring out more relevant information about the availability and the contents of the group functions and offer that information in digital form. Another further research recommendation focuses on the increase of data, for example it would be beneficial to get more information about the experiences that the unemployed immigrants have in utilization of digital tools.

Keywords: unemployment, social exclusion, methods in social sector, creative methods, immigrants

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Opinnäytetyön työelämäkumppani	6
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	7
4	Työttömyyden kasvu Suomessa	8
5	Työttömyyden vaikutukset koettuun elämänlaatuun.....	9
5.1	Työttömyyden tuomien haasteiden ehkäiseminen eri menetelmien avulla	9
5.2	Digitalisaation hyödyntäminen menetelmissä	10
6	Opinnäytetyön menetelmälliset ratkaisut	11
6.1	Yleisesti kirjallisuuskatsauksesta ja sen perustypeistä	11
6.2	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	12
7	Opinnäytetyön toteutuksesta.....	13
7.1	Aineiston keruu	13
7.2	Aineiston valintakriteerit	16
7.3	Kirjallisuuskatsaukseen valitut hakutulokset.....	17
7.4	Aineistonanalyysi	20
8	Tulokset	22
8.1	Työttömyyden vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin	22
8.2	Työttömien maahanmuuttajien yhteisöllisyyden kokemisen vahvistuminen.....	23
8.3	Luovien ja toiminnallisten menetelmien positiiviset hyödyt.....	25
9	Pohdinta	27
9.1	Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	27
9.2	Eettisyys	28
9.3	Luotettavuus	29
10	Jatkotutkimusideat	30
	Lähteet.....	31
	Kuviot	34
	Taulukot	34
	Liitteet	35

1 Johdanto

Työttömyys aiheuttaa monia sosiaalisia ongelmia, jotka pahenevat työttömyyden pitkittymisen myötä. Erittäin haavoittuvassa asemassa ovat aikuiset työttömät maahanmuuttajat, jotka kokevat sosiaalisten verkostojen laajentamisen hankalana. Asukastilat madaltavat eri menetelmien avuin kynnyistä tutustua uusiin ihmisiin sekä motivoi laajentamaan uusien tutustumisten avulla yksilön omaa sosiaalista verkostoa. Hyvä sosiaalinen verkosto antaa yksilölle turvaa sekä mahdollistaa voimavarojen uusimista. Luovien ja toiminnallisten menetelmien avulla on mahdollista motivoida työttömiä kokeilemaan uusia lähestymistapoja tutustua uusiin ihmisiin.

Tämä opinnäytetyö käsittelee aikuisten työttömien maahanmuuttajien osallistamista ja aktiivointia työelämään. Aihe on ajankohtainen siksi, koska maahanmuuttajat ovat työmarkkinoilla heikommassa asemassa ja kokevat mahdollisuuden työllistyä Suomessa vaikeana (Nykänen, García-Velázquez, Yüksel, Kuusio & Rask 2022, 117). Tämän opinnäytetyön aiheena on kuvaillevan kirjallisuuskatsauksen laatiminen Asukastila Kivenkolon ja Laurea-ammattikorkeakoulun yhteiselle hankkeelle. Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen kanssa.

Tämän opinnäytetyön viitekehys perustuu käsitteisiin, jotka käyvät läpi pitkäaikaistyöttömyyden vaikutuksia, aikuisia työttömiä maahanmuuttajia ja eri luovien sekä toiminnallisten menetelmien hyötyjä elämänlaadun parantamisessa. Opinnäytetyön viitekehys nojaa etenkin siihen, miten osallisuutta ja yhteisöllisyyden kokemista on pyritty luomaan menetelmien avulla. Kirjallisuuskatsauksessa otan esille lyhyesti myös sen, miten Saksassa tai muualla Euroopassa on pyritty eri sosiaaliohjaukseen liittyvin toimin kotouttamaan työttömiä maahanmuuttajia.

2 Opinnäytetyön työelämäkumppani

Opinnäytetyön työelämäkumppanina toimii Asukastila Kivenkolon ja Laurean ammattikorkeakoulun yhteinen hanke. Asukastila Kivenkolo ja ammattikorkeakoulu Laurea toteuttavat yhteistyössä Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen, jonka osarahoittajana toimii Euroopan unioni. Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen toteutusaika on 1.9.2023-31.5.2025. Hankkeen yhtenä tavoitteena on virkistää Asukastila Kivenkolon toimintaa yhdessä alueellisten järjestöjen ja yritysten kanssa. (Laurea 2024.) Vaikka Euroopan unioni on Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen osarahoittaja, niin Euroopan unionin osarahoituksen valvojana toimii Euroopan sosiaalirahasto eli ESR. Sosiaalirahaston tarkoituksena on tukea Euroopan unionin kansalaisten sosiaalisen, työllisyyden ja osaamisen rakenteellisiin uudistuksiin (Euroopan komissio 2024).

Kohtaamispaikkojen avulla saadaan alueen asukkaat ja eri etniset yhteisöt kohtaamaan toisensa. Asukastilan toiminta polveutuu Suomalaisesta settlementiliikkeestä, jonka merkittävin vaikuttaja oli pastori Sigfried Sirenus. Pastori Sirenus perusti vuonna 1919 Kalliolan settlementitalon, jonka toiminnan ideana oli luoda myönteisiä kohtaamisia alueen työnväen ja huonompiosaisten välillä sekä aktivoida ihmisiä yhteisiin keskusteluihin, toimintoihin sekä opiskeluihin. (Toikko 2005, 109-111; Kalliola 2024.)

Asukastila Kivenkolo sijaitsee Espoonlahdessa ja on perustettu 1990-luvulla (Laurea 2024). Kivenkolan toiminta-ajatuksena on ollut alueen maahanmuuttajien ja kantäväestön myönteisen vuorovaikutuksen lisääminen sekä maahanmuuttajien kotoutumisen helpottaminen. Asukastilassa pidetään yhteisiä juhlia sekä ohjattua toimintaa, Kivenkolo on osa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kohtaamispaikkoja, jotka toimivat asukkaiden yhteisinä olohuoneina. (LUVN 2024.)

Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen tarkoituksena on luoda asukastilasta yhteisöllinen paikka, jossa yhteisöllisyys ja syrjäytymisvaarassa olevat ihmiset kohtaavat. Hankkeen toiminnan rakentamisessa hyödynnetään alueen eri järjestöjä ja yrityksiä, seurakuntaa ja asukastilassa käyvien työttömien mahdollista työllisyyttä edistäviä palveluita. Asukastila Kivenkolan ja Laurean hankkeen toiminnan kohteina ovat etenkin yli 30-vuotiaat maahanmuuttajataustaiset työttömät, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat, työelämän ulkopuolelle jääneet henkilöt sekä muut pitkäaikaistyöttömät. Asukastila Kivenkoloa hyödyntävät myös muut oppilaitokset kumppanuushankkeissansa. Laurean ammattikorkeakoulun opiskelijat tuottavat Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeeseen sisältöä. (Laurea 2024.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää luovien ja toiminallisten menetelmien hyötyjä työttömien maahanmuuttajien aktivoimisessa työelämään. Opinnäytetyön aineisto kirjoitetaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen muodossa ja valmista opinnäytetyötä Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hanke hyödyntää myös samankaltaisissa hanketoissa.

Tavoitteena on kehittää Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeen toimintaa kuvailevan kirjallisuuskatsauksessa läpikäydyn aineiston avuin. Kirjallisuuskatsauksen avulla luodaan uutta näkökulmaa siihen, miten eri menetelmät voivat vaikuttaa koettuun hyvinvointiin ja miten niitä on ennen hyödynnetty.

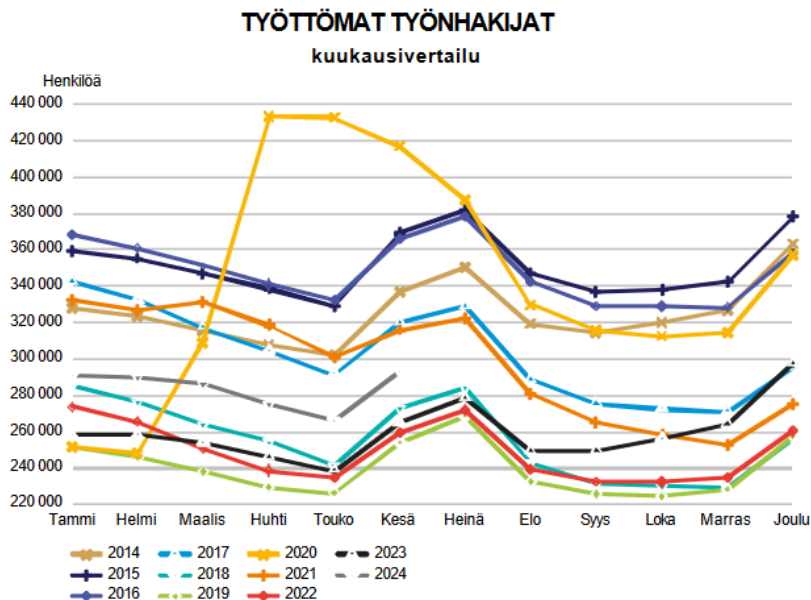
Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys on:

- Millaisia hyötyjä luovista ja toiminnallisista menetelmistä on ollut maahanmuuttajataustaisten työttömien työelämään aktivoimisessa?

4 Työttömyyden kasvu Suomessa

Työttömyyteen liittyy aina syrjäytymisen riski, joka on pitkäaikaistyöttömillä suurempi (VTV 2011, 31). Työttömien syrjäytymistä on pyritty Suomessa ehkäisemään aktiivisella, joka termiltään tarkoittaa työttömyyden syrjäytymisen ehkäisevää politiikkaa (VTV 2011, 28). Työ- ja elinkeinoministeriö tutkii säännöllisin väliajoin työttömien työnhakijoiden määrää. Vuonna 2024 kesäkuussa julkaistiin tuorein raportti kuntakokeilussa olevien työttömien määrästä. Raportissa on otettu huomioon myös ulkomaalaisten työttömien määrä.

Työttömien työnhakijoiden määrä kuntakokeilun mukaan on edelliseen vuoteen verrattuna kasvanut 28 600 uudella työnhakijalla. Eli kesäkuun 2024 aikana kuntakokeilussa olevien työttömien kokonaismäärä on Suomessa yhteensä n. 293 300 työnhakijaa, joista 95 300 oli pitkäaikaistyöttömiä eli vähintään vuoden verran työttömänä olleita. Pitkäaikaistyöttömiä oli siis edellisen vuoden kesäkuuhun verrattuna 4 300 hakijaa enemmän. Miesten työttömyys kasvoi naisten työttömyyteen verrattuna 18 600 työnhakijalla. Naisten työttömyys kasvoi 10 000 työnhakijalla. Uusia työpaikkoja oli taas 37 700 vähemmän kuin edellisellä vuonna. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024.) Alla oleva kuvio 1 on työ- ja elinkeinoministeriön kesäkuun 2024 työllisyyskatsauksen teettämä kuukausivertailu työttömien työnhakijoiden määrästä eri vuosina ja kuukausina (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024).



Kuvio 1: Työttömien määrä eri vuosina ja kuukausina (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024)

Työttömien määrä on siis tilastojen mukaan nousussa ja uusien työpaikkojen määrä laskussa. Sama muutos koskettaa myös Suomessa asuvia työttömiä maahanmuuttajia. Työttömien työnhakijoiden lasketusta n. 293 300 kokonaismäärästä 46 700 on ulkomaiden kansalaisia, joita on

taas edelliseen vuoteen verrattuna 6 400 enemmän (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024). Suomalaisien työttömien ja työttömien maahanmuuttajien välillä on luonnollisesti eroavaisuuksia. Työttömien maahanmuuttajien kohdalla on otettava huomioon se, että ovat voineet saapua Suomeen hyvin erilaisissa elämänvaiheissa sekä eri sosioekonomisissa asemissa. (Nykänen ym. 2022, 117-118.)

Eroavaisuudeksi voidaan katsoa myös työmarkkinoilla koettua asemaa. Maahanmuuttajan asemaan työmarkkinoilla vaikuttaa hänen oma laillinen asemansa Suomessa. Esimerkiksi, jos maahanmuuttajaa tulee toisesta EU-maasta, niin hänellä laajempi vapaus oleskella Suomessa ja hakea töitä laajemmalta valikolta kuin EU:n ulkopuolelta tulevalta maahanmuuttajalta. Turvapaikanhakijoilla on taas heikompi asema työmarkkinoilla. Maahanmuuttajien työllistymiseen vaikuttaa myös suomen kielen taito. (Osipow & Sippola 2023, 124-127.)

Eroavaisuuksista huolimatta pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa suomalaisten ja maahanmuuttajien koettuun elämänlaatuun heikentävin seurauksin. Pitkään kestänyt työttömyys kaventaa työttömän näkemystä mahdollisuuksista päästä elämässään eteenpäin ja täten huonontaa koettua työttömän elämänlaatua (Hult, Saaranen & Pietilä 2017, 85).

5 Työttömyyden vaikutukset koettuun elämänlaatuun

Syrjäytymisen käsite on moninainen. Syrjäytymisen käsitteellä tarkoitetaan tässä sitä, miten yksilö joutuu vähitellen yhteiskunnasta sivuun ja miten vertaa omaa asemaansa muihin yhteiskunnan jäseniin. Käsitteeseen liittyy myös syrjäytymisen kulun prosessi, jonka avulla voidaan seurata, esim. miten hyvässä sosioekonomisessa asemassa ollut päätyy pitkittyneen työttömyysjakson jälkeen huono-osaisten asemaan. (Laine, Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2010, 12-13.)

Syrjäytymisen prosessia voidaan lähestyä ennakoivin menetelmin, joiden tarkoituksena on tunnistaa syrjäytymiseen johtavia tekijöitä sekä soveltaa eri toimintoja johtavien tekijöiden vähentämiseksi (Laine, Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2010, 17). Ennakoivilla menetelmillä pyritään parantamaan elämänlaatua sekä samalla vähentämään syrjäytymistä.

5.1 Työttömyyden tuomien haasteiden ehkäiseminen eri menetelmien avulla

Elämänlaatua voidaan kohentaa aktiivisuudella, osallistamisella sekä työttömälle itselleen merkityksellisten asioiden tekemisellä (Hult, Saaranen & Pietilä 2017, 86). Syrjäytymistä on pyritty sosiaalialalla ehkäisemään erilaisilla yhteisöllisillä toiminnoilla. Kyseiset toiminnot voivat hyödyntää luovia tai toiminnallisia menetelmiä, joiden avulla osallistetaan ihmisiä yhteisöllisyyteen tai jopa voidaan opettaa uusia keinoja ratkaista ongelmia sekä oppia itselleen

hyödyllisiä taitoja (Into 2023, 48). Toiminnalliset ja luovat menetelmät eivät aina vaadi osallistujilta yhteistä kieltä.

Toiminnalliset ja luovat menetelmät ovat aina tavoitteellisia. Niiden avulla pyritään tukemaan yksilön toimintakykyä sekä vahvistamaan jo olemassa olevia voimavaroja. Myös osallisuuden tunteminen on menetelmäryhmiin osallistuville tärkeä kokemus. Yleisimmät menetelmät ovat taidelähtöisiä ja voivat hyödyntää toiminnallisuutta esimerkiksi luovan draaman avuin. (Malmelin & Poutanen 2017, 59; Tanskanen 2015, 106-108.) Luovien menetelmien avulla voidaan käsitellä osallistujille itselleen vaikeita aiheita, joita ei pysty muuten sanojen kautta muodostamaan. Epämiellyttäviä tunteita tai kokemuksia pyritään luovien menetelmien kautta läpi käymään. Luovassa ryhmätoiminnassa aloitetaan virittäytymällä hetkeen ja ryhmän väliseen vuorovaikutukseen. Virittäytymistä voi ryhmän ohjaaja luoda tuomalla eri luonnon esineitä ryhmän tilaan tai laittamalla ryhmä kuuntelemaan rauhoittavaa musiikkia. Virittäytymisen jälkeen luovassa ryhmätoiminnassa siirrytään etäännyntymiseen arjesta. Etäännyntymisen aikana ryhmän tavoitteena on antaa tilaa tunteille, mielikuvitukselle ja ideoille. Prosessin aikana voidaan pyrkiä sanoittamaan esille tulleet tunteet ja ideat. Luovassa ryhmätoiminnassa tunteita ja ideoita saa jakaa sanallisesti tai sanattomasti, esim. liikkeen avuin. Luovan ryhmätoiminnan loppupuolella haetaan hyväksytysti tulemisen kokemusta. Ryhmään osallistujat jakavat yhdessä kokemuksiaan esille tulleista ideoista, tunteista ja ideoista. Tällainen luova ryhmätoiminta voi prosessinsa aikana tuoda osallistujissa uusia ja vanhoja voimavaroja esille (Huhtinen-Hildén & Isola 2019, 1-3.)

Toiminnallisia ja luovia menetelmiä voidaan toteuttaa pienryhmäohjauksessa, jonka avulla voidaan saada tuloksia esim. omaan ammatinvalintaan jo lyhyellä ajalla (Ståhlberg 2019, luku 1). Luovina menetelminä on esimerkiksi käytetty Photo Voice -menetelmää, joka hyödyntää yksilön ja ryhmän välistä kommunikaatiota. Photo Voice -menetelmässä yksilö jakaa ryhmälle ottamansa kuvan ja ryhmässä analysoidaan kuvaan liittyviä asioita. Menetelmän avulla yksilö voi tuoda ryhmässä esille asioita, joita ei muuten normaalissa vuorovaikutuksessa osaisi itsensä korostaa. (Tukiliitto 2024.)

5.2 Digitalisaation hyödyntäminen menetelmissä

Menetelmillä on syrjäytymisen ehkäisemisen lisäksi pyritty huomioimaan työmarkkinoiden jatkuva digitalisaatio, joka muokkaa jatkuvasti työnhaun prosessia. Digitalisaatio on koko yhteiskuntaa muokkaava prosessi, jonka avulla pyritään hyödyntämään teknologiaa arjen eri osalueilla (Keyriläinen & Sutela 2018, 276).

Digitalisaatio vaikuttaa yhteiskunnan ja yksilön välillä siten, että digitalisoituva yhteiskunta kerää yksilöstä enemmän tietoa ja kyseistä poimittua tietoa välitetään yhä enemmän muille tahoille, kuten eri virastoille. Tätä kerättyä tietoa voidaan myös nimittää yksilön digitaaliseksi identiteetiksi. Euroopan komissio on pyrkinyt vaikuttamaan yksilöstä poimittujen

tietojen hallintaan asetusehdotuksella yhteisestä eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä ja digitaalisesta lompakosta, jonka avulla EU:n kansalainen pystyisi hallinnoimaan itseltään kerättyjä tietoja esim. valitsemalla tiettyjä tietoja itsestään ja välittämällä ne haluamilleen viranomaisille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023, 42-44.)

Euroopan komissio on laatinut digitaaliset oikeudet ja periaatteet, joiden avulla pyritään turvaamaan yksilön oikeus vaikuttaa omaan digitaaliseen identiteettiinsä sekä parantamaan omaa liikkuvuuttaan digitaalisilla alustoilla (European Commission 2022). Digitalisaation kehityksessä pitää huomioida yksilön tarve oppia hallinnoimaan omaa digitaalista identiteettiänsä. Digitalisaatio vaikuttaa joko suorasti tai epäsuorasti työttömien arkeen. Työllistymiseen vaikuttavat viranomaistahot hyödyntävät digitalisaatiota luomalla erilaisia asiointijärjestelmiä, joiden avulla he voivat olla yhteydessä asiakkaisiinsa sekä siirtää asiakkaiden luvan kanssa tietoa asiakkaista toisille viranomaisille (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023, 10). Kehittyvää digitalisaatiota voidaan hyödyntää esimerkiksi opettamalla työttömille työnhakijoille työhakuun soveltuvia ohjelmia ja digitaalisia taitoja, kuten LinkedIn -verkkoyhteisön käyttöä tai Microsoftin Teams -tiimiyhteisökeskuksen yleisimpien toimintojen käyttöä, jolloin työtön työnhakija oppii samalla rakentamaan omaa digitaalista identiteettiänsä. Toiminnallisia ja luovia menetelmissä voidaan ja pitää hyödyntää digitalisaatiota. Työhyvinvoinnin kannalta digitalisaation tarkoitus on helpottaa työhakuun ja työntekoon kohdistuvaa kuormitusta (Turja 2023, 244).

Nykyajan yritykset käyttävät yhä useammin digitaalisia työkaluja uusien työntekijöitten perehdytyksessä. Ahola, Zafar & Pusa (2012) tuovat esille MALVA (Maahanmuuttajat valmentaan työelämään) -hankkeen kautta näkökulmaa siihen, miten valmiita työnantajat olivat perehdyttämään maahanmuuttajia työpaikan digitaalisiin työkaluihin ja mitä tukea uudet työntekijät tarvitsisivat. MALVA-hankkeessa tehtiin yhteistyötä eri yritysten kanssa. Tämä yhteistyö näkyi yritysten rekrytointiprosessissa, jonka tarkoituksena oli helpottaa työttömien maahanmuuttajien perehdyttämistä uusille työpaikoille. (Ahola, Zafar & Pusa 2012, 49-51.)

6 Opinnäytetyön menetelmälliset ratkaisut

6.1 Yleisesti kirjallisuuskatsauksesta ja sen perustypeistä

Kirjallisuuskatsauksen tehtävänä on kehittää ja arvioida jo olemassa olevaa teoriaa. Tutkimushankkeessa kirjallisuuskatsaus voi toimia niin sanotusti tutkimushankkeen perustana, jos kirjallisuuskatsaus tehdään aiemmista tutkimuksista, jotka kohdistuvat tutkimushankkeen aiheeseen ja tutkimuskysymyksen ratkomiseen. Kirjallisuuskatsauksen kautta on mahdollista kartoittaa kokonaiskuva tutkimushankkeen aihealueesta. Kirjallisuuskatsauksesta on olemassa

eri variaatioita, joita voidaan hyödyntää eri alojen, kuten terveydenhuolto tai sosiaalialan katsauksissa. (Suhonen, Axelin & Stolt 2015, 7.)

Kirjallisuuskatsaus voidaan eritellä eri kolmeen päätyyppiin. Kyseisiä päätyyppejä ovat systemaattinen kirjallisuuskatsaus, määrällinen tai laadullinen meta-analyysi sekä kuvaileva kirjallisuuskatsaus. (Suhonen ym. 2015, 8.) Päätyypeistä tarkemmin selitettynä, systemaattista kirjallisuuskatsausta tehdään silloin, kun halutaan luoda tiivistelmä tutkimushankkeen aihepiiriä koskevista tutkimuksista. Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla pystytään valikoimaan tutkimushankkeelle tärkeimmät tutkimukset. Systemaattisen kirjallisuuskatsauksessa pyritään systemaattisesti tarkastelemaan ja kartoittamaan eri tutkimusten tuloksia yhdeksi käytänteeksi. (Salminen 2023, 15; Suhonen ym. 2015, 13-14.)

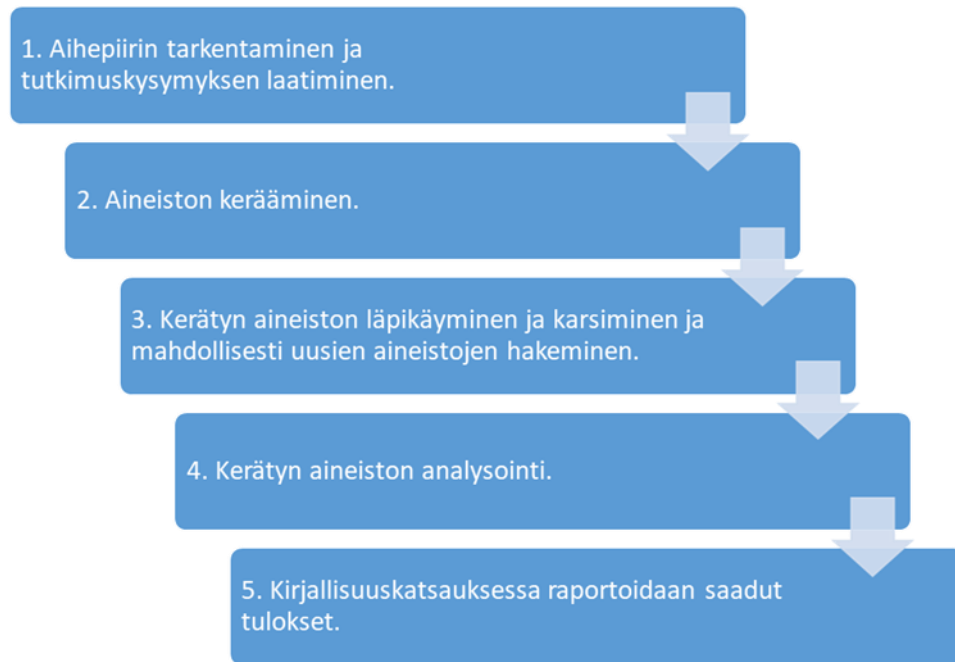
Kirjallisuuskatsauksen toinen perustyypeistä on määrällinen tai laadullinen meta-analyysi, joka on katsaustyyppiltään hyvin lähellä systemaattista kirjallisuuskatsausta. Molempia meta-analyysyjä ei ole sovellettavaa sekoittaa keskenään, koska kyseessä on kaksi eri tapaa tehdä tiivistelmä tutkittavasta aiheesta. Määrällisessä eli kvantitatiivisessa meta-analyysissä tutkimustietoa käydään läpi luotettavien tulosten määrän mukaan. Laadullinen tai kvalitatiivinen meta-analyysi pitää sisällään metasynteesin ja metayhteenvedon. Metasynteesissä yhdistetään kokonaisvaltaisesti laadullisten tutkimusten tulokset, jotka käsittelevät samaa aihetta. Metayhteenvedossa käydään muutamia tutkimusongelmia vaiheittain lävitse. Metayhteenvedon lopputuotoksena on yhteenvedo tutkimusongelmasta, jolla on eniten vaikutusta kohdistetulle tutkimukselle. (Salminen 2023, 20-24; Suhonen ym. 2015, 16-17.)

6.2 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kolmas päätyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, joka eroaa aiemmin mainituista katsauksen perustyypeistä siten, että siinä käytetään laajemmin tutkimusaineistoa, eikä kyseistä tutkimusaineistoa rajata tiukasti määriteltujen sääntöjen mukaan. Sitä voidaan myös nimittää laaja-alaisen luonteensa takia ns. yleiskatsaukseksi. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa pyritään kuvaamaan tutkimuskysymystä koskevia aiheita laajasti sekä järjestämään aiheita esiin tulleiden piirteitten mukaan. (Salminen 2023, 7-8.)

Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa tutkimuskysymys on keskeisessä asemassa koko kirjallisuuskatsauksen prosessin aikana. Menetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus sopii myös hajanaisen aiheiden käsittelyyn. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksessa aineistona käytetään tieteellisten julkaisujen tutkimuksia, joita julkaistaan eri digitaalisissa tietokannoissa. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen laatiminen on vaiheittaista. Tutkimuskysymys vaikuttaa aineiston valintaan ja karsintaan. Kerättyä aineistoa analysoidaan sen mukaan, miten se vastaa tai liittyy tutkimuskysymykseen. Analyysin jälkeen aineistosta eritellään tutkimuskysymykseen kohdistuvia käsitteitä, joiden avulla rakennetaan raporttia tuloksista ja niiden vastaamisesta tutkimuskysymykseen. (Kangasniemi, Utriainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2013,

294-297.) Alla olevassa kuviossa (kuvio 2) esitetään kuvailevan kirjallisuuskatsauksen vaiheittaisuus.



Kuvio 2: Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen vaiheittaisuus

Yleiskatsausmaisen luonteensa ja hajanaisten aiheiden käsittelemisen takia kuvaileva kirjallisuuskatsaus valikoitui tämän opinnäytetyön menetelmäksi. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on kerätyn aineiston kohdalla joustavampi, mikä sopii taas parhaiten opinnäytetyössä käsiteltävän tutkimuskysymyksen aiheeseen. Kirjallisuuskatsauksen vaiheita avattiin tarkemmin opinnäytetyön prosessissa.

7 Opinnäytetyön toteutuksesta

7.1 Aineiston keruu

Tutkimuskysymyksen ja tarkoituksen valinnan jälkeen aloitetaan tutkimuskysymykselle soveltuvan aineiston haku. Hyvä tutkimuskysymys ei ole luonteeltaan suppea, mutta ei liian laajakaan. kirjallisuutta ja tutkimuksia kirjallisuuskatsauksen kirjoittamiseksi. Tutkimusten kohdalla on hyvä arvioida sitä, mitä kohderyhmää tutkimus käy läpi ja sisältyykö tutkimukseen samoja tutkimusongelmia. (Niela-Vilén & Kauhanen 2015, 24.)

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseen soveltuvaa aineistoa kerättiin erilaisten artikkelihakujen kautta, joiden avulla pyrittiin löytämään kytköksiä kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykseen. Artikkelihakussa hyödynnettiin valtioneuvoston yhteisen julkaisuarkisto Valtoa, Finnan

tietokannoista haettuja väitöskirjoja, Journal.fi -tietokantaa, EBSCOhost -yhdistelmähakua, ProQuest Centralin -yhteistietokantaa tai Google Scholarin tietokantoja. Artikkelien ja aineiston keräämisessä hyödynnettiin myös ammattikorkeakoulun sekä kaupungin kirjaston aineistoa. Aineistonkeruuseen ei otettu muita ylemmän ammattikorkeakoulun (YAMK) opinnäytteitä tai Pro Gradu -tutkielmia. Ennen aineistonkeruuta tehtiin ns. koehaut valittujen tietokantojen kautta. Koehakujen jälkeen todennettiin, että EBSCOhost yhdistelmähaun ja ProQuest Centralin yhteistietokannan hauista oli pidettävä taulukkoa. Kyseisillä tietokannoilla todettiin olevan määrällisesti paljon hakutuloksia, joiden paljouden takia niistä oli pidettävä kirjaa, jotta hakutuloksia pystyttiin parhaiten karsimaan. Artikkelien haussa hyödynnettiin opinnäytetyön tutkimuskysymyksestä määriteltyjä avainsanoja, jotka löytyvät alla olevasta taulukosta (taulukko 1).

Suomi:	Englanti:	Saksa:
työttömyys	unemployment	die Arbeitslosigkeit
syrjäytyminen	social exclusion	die Isolation von der Gesellschaft
sosiaalialan menetelmät	methods in social sector	die Methoden im Sozialen Bereich
luovat menetelmät	creative methods	die kreative Methoden
maahanmuuttajat	immigrants	die Migranten

Taulukko 1: Avainsanat

ProQuest Centralin -yhteistietokannan ja EBSCOhost -yhdistelmähaun hakutuloksille laitettiin maksimiraja eli 200 artikkelia per käytetty avainsana sekä haussa otettiin huomioon myös se, että molemmissa haussa haettiin vertaisarvioituja tutkimuksia sekä tieteellisiä artikkeleja. Hakujen ehtona oli myös se, mistä maasta haun tulos oli tai mitä maata hakutulos koski. Hakutulosten aineiston julkaisuvuosi rajattiin vuodet 2010-2024. Valittuja hakutuloksia karsittiin vaiheittain, kunnes jäljelle jäävä aineisto soveltui parhaiten opinnäytetyön tutkimuskysymyksen sisältöön ja sitä koskevaan aiheeseen. ProQuest Centralin kautta tehdyissä haussa tarkasteluun otettuja artikkeleita oli yhteensä 48 kpl ja lopulliseen tarkasteluun otettuja artikkeleja oli yhteensä 22 kpl. Alla olevassa taulukossa kuvataan ProQuest Central -yhteistietokannan tulosten määrästä pidettyä kirjanpitoa (taulukko 2).

Hakusanat:	Alueena Eurooppa		Alueena Saksa		Alueena Suomi		Lopullinen valinta:
Social exclusion AND unemployment	Hakutulosten määrä: 1974		Hakutulosten määrä: 885		Hakutulosten määrä: 257		Eurooppa: 1
	Mahdolliset lähteet: 10	Tarkasteluun valitut lähteet: 4	Tarkasteluun valitut lähteet: 4	Mahdolliset lähteet: 3	Tarkasteluun valitut lähteet: 4	Mahdolliset lähteet: 2	
Social exclusion AND unemployment AND immigrants	Hakutulosten määrä: 650		Hakutulosten määrä: 316		Hakutulosten määrä: 71		Suomi: 1
	5	1	4	1	2	1	
Social exclusion AND methods in social sector	Hakutulosten määrä: 3126		Hakutulosten määrä: 1715		Hakutulosten määrä: 454		Ei soveltuvia lähteitä
	5	1	4	1	2	1	
Digitalisation AND methods in social sector	Hakutulosten määrä: 1053		Hakutulosten määrä: 699		Hakutulosten määrä: 253		Ei soveltuvia lähteitä
	2	0	5	2	2	1	
Creative methods AND immigrants	Hakutulosten määrä: 983		Hakutulosten määrä: 607		Hakutulosten määrä: 180		Eurooppa: 2 Suomi: 2
	6	2	0	0	5	1	
Creative methods AND immigrants AND unemployment	Hakutulosten määrä: 215		Hakutulosten määrä: 119		Hakutulosten määrä: 44		Saksa: 2 Suomi: 1
	4	0	5	3	3	2	
Creative methods AND digitalisation	Hakutulosten määrä: 357		Hakutulosten määrä: 29		Hakutulosten määrä: 5		Eurooppa: 1
	4	1	1	1	1	0	
Creative methods AND social sector	Hakutulosten määrä: 3391		Hakutulosten määrä: 1942		Hakutulosten määrä: 621		Eurooppa: 1 Saksa: 2 Suomi: 4
	2	1	3	2	7	7	
Creative methods AND social exclusion	Hakutulosten määrä: 1412		Hakutulosten määrä: 1223		Hakutulosten määrä: 275		Eurooppa: 3 Suomi: 2
	7	4	6	3	8	4	

Taulukko 2: Kirjanpito ProQuest hakujen määrästä

EBSCOhost -yhdistelmähaussa hakutuloksia ei tullut määrällisesti paljoa, mutta EBSCOhostin hauista pidettiin samanlaista kirjanpitoa kuin ProQuest Centralin hauista. Tarkasteluun otettuja artikkeleita oli vain 4 kpl. Lopulliseen tarkasteluun valikoitui lopulta 2 kpl artikkeleja. Alla taulukko EBSCOhost -yhdistelmähaun tulosten määrästä (taulukko 3).

Hakusanat:	Alueena Eurooppa		Alueena Saksa		Alueena Suomi		Lopullinen valinta:
Social exclusion AND unemployment	Hakutulosten määrä: 20		Hakutulosten määrä: 2		Hakutulosten määrä: 0		Eurooppa: 1
	Mahdolliset lähteet: 8	Tarkasteluun valitut lähteet: 2	Mahdolliset lähteet: 2	Tarkasteluun valitut lähteet: 1	Mahdolliset lähteet: X	Tarkasteluun valitut lähteet: X	
Social exclusion AND unemployment AND immigrants	Hakutulosten määrä: 2		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Eurooppa: 1
	1	1	X	X	X	X	
Social exclusion AND methods in social sector	Hakutulosten määrä: 16		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	2	0	X	X	X	X	
Digitalisation AND methods in social sector	Hakutulosten määrä: 3		Hakutulosten määrä: 1		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	0	0	0	0	X	X	
Creative methods AND immigrants	Hakutulosten määrä: 6		Hakutulosten määrä: 1		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	2	1	0	0	X	X	
Creative methods AND immigrants AND unemployment	Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	X	X	X	X	X	X	
Creative methods AND digitalisation	Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	X	X	X	X	X	X	
Creative methods AND social sector	Hakutulosten määrä: 4		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	1	0	X	X	X	X	
Creative methods AND social exclusion	Hakutulosten määrä: 1		Hakutulosten määrä: 0		Hakutulosten määrä: 0		Ei soveltuvia lähteitä
	0	0	X	X	X	X	

Taulukko 3: Taulukko EBSCOhost haun kirjanpidosta

7.2 Aineiston valintakriteerit

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen lopulliseen tarkasteluun valittua aineistoa koskien käytiin läpi sisäänotto- ja poissulkukriteerit, joiden avulla pyrittiin karsimaan aineistoa enemmän opinnäytetyön aiheeseen liittyväksi. Aineistonkeruussa otettiin huomioon kuvailevan kirjallisuus katsauksen luonne eli tutkimusaineisto saa olla laajemmalta alalta sekä aineistolle ei tarvitse laittaa kovin tiukkoja kriteerejä, kunhan aineisto vastasi tutkimuskysymykseen Alla olevassa taulukossa kuvataan kirjallisuuskatsauksen aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit (taulukko 4).

Kriteerit aineiston sisäännotosta	Kriteerit aineiston poissulusta
Aineiston julkaisuvuosi on 2010-2024	Aineisto on julkaistu ennen vuotta 2010
Suomalainen tai eurooppalainen julkaisu.	Euroopan ulkopuolinen julkaisu.
Julkaisun kieli saa olla suomi, englanti tai saksa.	Julkaisun kieli on muu kuin suomi, englanti tai saksa.
Aineisto koostuu tutkimuksista, joissa esiintyy tutkimuskysymykseen soveltuvia käsitteitä tai avainsanoja.	Tutkimukset eivät vastaa tutkimuskysymykseen tai sen avainsanoihin.
Tutkimukset ovat luotettavaa ja tutkittua tietoa sisältäviä julkaisuja.	Julkaisu sisältää epäluotettavaa tietoa.

Taulukko 4: Kriteerit aineiston sisäänottoon ja poissulkuun

Aineiston kriteerien lisäksi opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen aineiston käsittelyssä otettiin huomioon asukastila Kivenkolon kohderyhmä eli aikuiset työttömät maahanmuuttajat. Kohderyhmän lisäksi aineisto painottui työttömien kokemuksiin sosiaalisiin suhteisiin sekä luovien menetelmien vaikutuksesta heidän hyvinvointiinsa. Aineisto rakentui vertaisarvioituihin tutkimuksiin ja tieteellisiin julkaisuihin.

7.3 Kirjallisuuskatsaukseen valitut hakutulokset

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsaukseen valikoitui lopulta yhteensä 12 tieteellistä artikkelia, joista suurin osa sisälsi tutkimuksia. Alempana tieteelliset artikkelit on jaoteltu ensin tietokannan ja avainsanan mukaan. Tieteelliset artikkelit on merkattu lähdemuodossa ilman pdf. sijaintia. Jaottelussa tuodaan esille tutkimuksissa mainitut otannat (n=) ja tutkimusten tarkoitus.

ProQuest Center:

Avainsanat: *Social exclusion AND unemployment, alue: Eurooppa.*

Dieckhoff, M. & Gash, V. 2015. Unemployed and alone? Unemployment and social participation in Europe. The International Journal of Sociology and Social Policy. 35 (1), 67-90. (n=27 200). Tutkimukseen osallistui vastaajia 26 valtiosta. Ikähaarukka 26-64 vuotta. Tutkimus tehtiin kyselyn muodossa. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia työttömyyden vaikutusta sosiaaliseen osallistumiseen.

Avainsanat: Social exclusion AND unemployment, alue: Suomi.

Toikko, T & Pehkonen, A. 2018. Community belongingness and subjective well-being among unemployed people in a Finnish community. *The International Journal of Sociology and Social Policy*. 38 (9), 754-765. (n=830). Tutkimukseen osallistui vastaajia eri puolilta Suomea ikähaarukka 18-85 vuotta. Tutkimus tehtiin paperisen kyselyn ja nettikyselyn muodossa. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia millä tavalla yhteisöllinen kuuluminen vaikuttaa työttömyydessä koettuihin epäsuotuisiin ilmiöihin.

Avainsanat: Social exclusion AND unemployment AND immigrants, alue: Eurooppa.

Arpino, B. & de Valk, H. 2018. Comparing Life Satisfaction of Immigrants and Natives Across Europe: The Role of Social Contacts. *Social Indicators Research*. 137 (3), 1163-1184. (n=204 947). Tutkimukseen kerättiin vastauksia vuosien 2002-2012 ajalta ympäri Eurooppaa. Tutkimuksessa vertaillaan maahanmuuttajien ja natiivien tyytyväisyyttä elämänlaatuun sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Avainsanat: Social exclusion AND unemployment AND immigrants, alue: Suomi.

Nshom, E., Sadal, S. & Khalimzoda, I. 2022. Perceived challenges living and integrating into Finnish society: A study among immigrants in Finland. *Journal of Intercultural Communication*. 22 (3), 31-42. (n=103). Tutkimus toteutettiin kyselyllä, joka sisälsi avoimia kysymyksiä. Artikkelissa tutkitaan, mitä haasteita maahanmuuttajat ovat kotoutuessaan suomalaiseen yhteiskuntaan kokeneet.

Avainsanat: Creative methods AND methods in social sector. alue: Suomi.

Isotalo, M. 2012. Taide hyvinvointia edistämässä. *Interdisciplinary Studies Journal. Laurea University of Applied Sciences*. 1 (4), 15-31. Tieteellinen artikkeli vuosina 2010-2014 toteutusta Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia eli Taiku-ohjelmasta. Kyseinen Taiku-ohjelman tavoite oli luoda työkaluja luovien menetelmien hyödyntämiseksi osaksi kaikenikäisten arkea.

Avainsanat: Creative methods AND immigrants, alue: Suomi.

Moriggi A., Soini, K., Bock, B. & Roep, D. 2020. Caring in, for, and with Nature: An Integrative Framework to Understand Green Care Practices. *Sustainability*. 12 (8), 1-23. (n=36). Laadullinen tutkimus koskien Green Care -käytäntöä, jota voidaan hyödyntää toiminnallisissa menetelmissä.

EBSCOhost:

Avainsanat: Social exclusion AND unemployment AND immigrants. Alue: Saksa.

Constant, A., Kahanec, M., Rinne, U. & Zimmermann, K. 2011. *Ethnicity, job search and labor market reintegration of the unemployed. International Journal of Manpower. 32 (7), 753-776.* (n=13 010). Tutkimus tehtiin laajalla kyselyllä. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esille uutta tietoa maahanmuuttajien työnhakuun liittyen sekä hahmotella kuvioita maahanmuuttajien työelämään uudelleen integroitumisesta.

Avainsanat: Social exclusion AND unemployment, Alue: Saksa.

Pohlan, L. 2019. *Saksa. Unemployment and social exclusion. Journal of Economic Behavior & Organization. 164, 273-299.* (n=13 271). Tutkimus rakentui eri kotitalouksille jaetuista kyselyraadista. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata työttömyyden vaikutuksia yksilön koettuun hyvinvointiin, kuten elämäntyytyväisyyteen, psyykkiseen hyvinvointiin ja sosiaaliseen integraatioon.

Laurea Finna:

Avainsanat: työttömyys, maahanmuuttajat, alue: Suomi.

Pakarinen, E. 2018. *Maahanmuuttajien ohjaus työvoimahallinnossa ja aikuiskoulutuksessa - kohti interkulttuurista ohjausta. Dissertations in Social Sciences and Business Studies no 166. University of Eastern Finland. Kuopio.* (n=24, tutkimuksen teemahaastattelut), (n=173 nettikyselyt). Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida työttömille maahanmuuttajille suunnattua ohjausta työvoimahallinnossa ja aikuiskoulutuksen puolella. Tämä tutkimus on väitöskirjan muodossa.

Journal.fi:

Avainsanat: sosiaalialan menetelmät/ luovat menetelmät, alue: Suomi.

Seppälä, T., Grönlund, H. & Kemppainen, T. 2020. *Matalankynnyksenkohtaamispaikkojen sijainti ja saatavuus Helsingin kaupunginosissa. Janus 28 (2), 115-132.* (n=53). Tutkimuksen aineisto koostuu Helsingin kaupunginosa koskevasta tilastosta sekä kohtaamispaikoille jaetusta kyselystä. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa Helsingin alueella toimivat kohtaamispaikat sekä arvioida niiden saatavuutta sijainnin mukaan.

Avainsanat: sosiaalialan menetelmät/ luovat menetelmät, maahanmuuttajat, alue: Suomi.

Mäkinen, M. & Päällysaho, T. 2020. *Suomen kieltä, digitaitoja vai vuorovaikutustaitoja? Perustaidot maahanmuuttajien näkökulmasta. Migration - Siirtolaisuus 46 (2), 5-8.* Kansainvälisen, aikuisten perustaitotutkimus eli PIAAC-tutkimus. Kyseinen tutkimus mittaa aikuisten

perustaitoja, kuten luku- numero- ja tietotekniikkaa hyödyntäviä ongelmaratkaisutaitoja. PIAAC-tutkimusta voidaan nimittää aikuisten PISA-tutkimukseksi.

Avainsanat: työttömyys, maahanmuuttajat, alue: Suomi.

Rask S., e Castaneda, A., Härkänen, T., Koponen, P., Bergbom, B., Toivanen, M., Gould, R. & Koskinen, S. 2016. Työttömistä maahanmuuttajista suuri osa on työkykyisiä ja työhaluisia. Journal of Social medicine. 53 (1), 3-17. (n=2275). Tieteellisessä artikkelissa tarkastellaan venäläis-, kurdi- ja somalitaustaisten maahanmuuttajien työllistymistä ja työkykyä. Tutkimus toteutettiin haastattelujen ja Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimuksen eli Maamu-tutkimuksen avuin.

Alun perin opinnäytetyön avainsanoihin kuului ”digitalisaatio”, mutta lopulta avainsanoja olisi ollut kuusi kappaletta eli yksi liikaa. Hakuja toteutettiin käyttäen ”digitalisaatio” -avainsanaa, mutta hakutulosten sisällön karsiutuessa todettu ”digitalisaatio” -avainsanan olevan ylimääräinen.

7.4 Aineistonanalyysi

Soveltuvan aineiston kartoittamisen jälkeen aineisto analysoidaan vaiheittain. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan tutkimusten sisältöä eli kirjoittajat, mistä maasta tutkimus on, tutkimuksen tarkoitus ja rakenne sekä millä aineistonkeruumenetelmällä tutkimusta on rakennettu. Toisessa vaiheessa kirjallisuuskatsauksen tekijä käy aineistoa läpi ja teettää omien merkintöjen avulla luokkia tai teemoja aineiston sisällöstä. Kolmannessa vaiheessa muodostetaan aineistosta löytyneistä eroavaisuuksista ja yhtäläisyyksistä kokonaisuus eli synteesi, jonka avulla pyritään luomaan aineiston tutkimusten tuloksista yhtenevä kuva sekä samalla tuomaan esille eriävät tulokset. Viimeinen vaihe on kirjallisuuskatsauksen kirjoittaminen eli tulosten raportointi, joka sisältää ainakin tiivistelmän, tutkimuskysymykset, käytetyt menetelmät, maininnan aineiston haun etenemisestä, mukaan otetut ja maininnat poissuljetuista tutkimuksista, tutkimusten laadun arvioinnin, katsauksen yhteenvedot sekä maininta katsauksen heikkouksista sekä lähteet. (Niela-Vilén & Kauhanen 2015, 25-33.)

Kirjallisuuskatsauksen aineistoa käydään läpi sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysiin tekeminen sallii joitakin käsitteisiin liittyviä liikkumavapauksia, mutta samalla vaatii myös sisältöä rajoittavien tekijöiden laatimista. Sisällönanalyysia voidaan tehdä joko aineistolähtöisesti eli induktiiviseen aineiston analyysiin avuin tai teorialähtöisesti eli deduktiivisen aineiston analyysia hyödyntäen. Vaikka aineistolähtöiset ja teorialähtöiset sisällönanalyysit ovat toisistaan eriteltynä, niin molemmat sisällönanalyysit tukevat toisiaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117-122.)

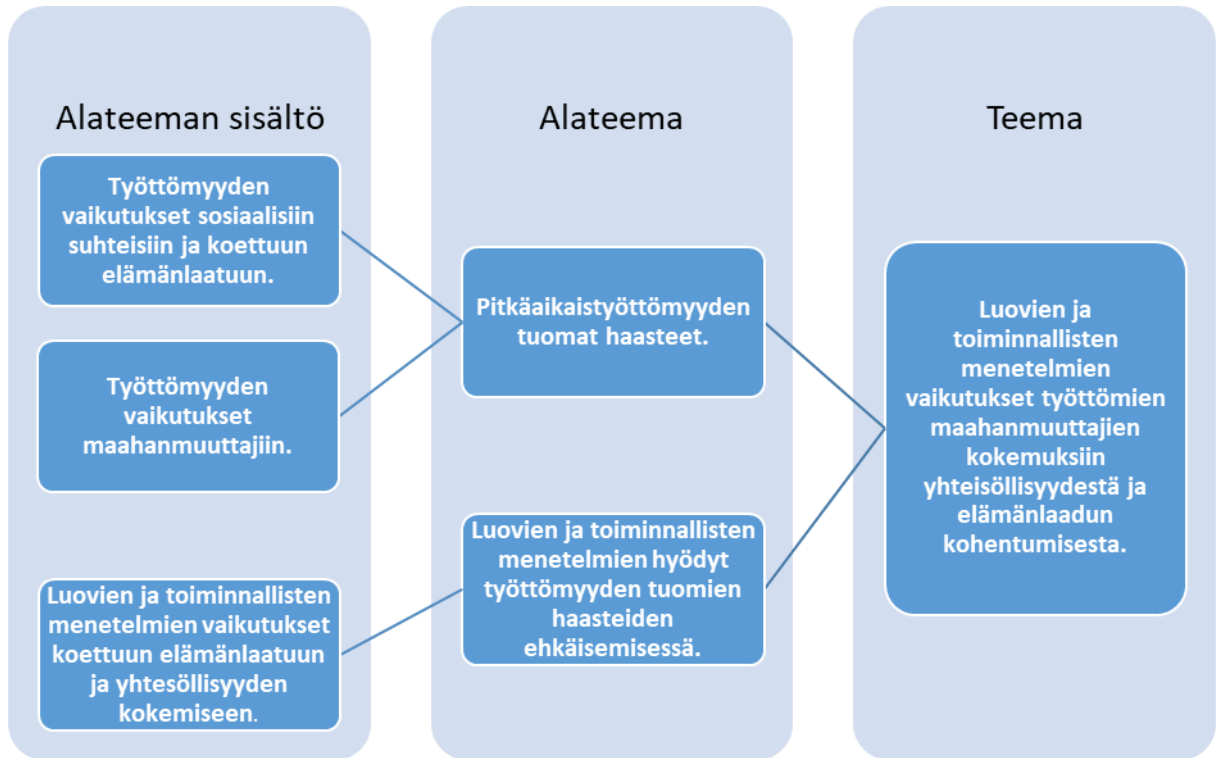
Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa hyödynnetään edelleen induktiivista analyysiä eli johdonmukainen päättely tapahtuu yksittäisetä tekijästä yleiseen tekijään. Aineistolähtöinen

sisällönanalyysi aloitetaan analyysiyksikön määrittämisellä. Analyysiyksikkö voi olla yksittäinen sana, lause tai ajatuskokonaisuus. Analyysiyksikön määrittämiseen vaikuttaa kokonaisuudessaan tutkimuksen tehtävä sekä kerätyn aineiston laadullisuus. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä karsitusta ja yhdistetyistä käsitteistä tutkitulle tiedolle ymmärrettävämpi käsitteistö. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122-127.)

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineistoa kerättiin digitaalisten tietokantojen hakujen kautta. Aineiston keruussa otettiin aineistoa tässä vaiheessa laajemmalta alueelta ja valitusta aineistosta pyrittiin löytämään opinnäytetyön tutkimuskysymykselle soveltuvat lähteet. ProQuest ja EBSCOhost hauissa karsitut tieteelliset artikkelit ja tutkimukset valittiin ensin otsikoinnin osuvuuden ja tiivistelmän mukaan. Jäljelle jääneet tieteelliset artikkelit ja tutkimukset käytiin uudestaan lävitse, jonka jälkeen artikkelien ja tutkimusten sisältöä analysoitiin. Sisällönanalyysin jälkeen ProQuestin tarkasteluun valittu aineisto väheni 22 hakutuloksesta, kuuteen hakutulokseen. EBSCOhostin hakutulokset pysyivät samana eli kahdessa hakutuloksessa. ProQuestin ja EBSCOhostin hakutulosten analysoimisen jälkeen soveltuvaa aineistoa haettiin myös Google Scholarin, Valton, Laurea Finnan ja Journalin kautta. Laurea Finnan haussa etsittiin työttömiä maahanmuuttajia koskevia väitöskirjoja, joista valikoitui yksi sopiva väitöskirja. Journalin kautta löytyi kolme tieteellistä artikkelia, jotka koskivat matalankynnyksen kohtaamispaikkoja, työttömiä maahanmuuttajia ja vuorovaikutus- ja digitaitoja.

Hakutuloksista analysoitavaa aineistoista poimittiin yksittäisiä sanoja tai lauseita, joiden avulla päädyttiin yksittäisestä aiheesta yleiseen käsitteeseen. Kirjallisuuskatsauksessa käytettyjen aineistojen tutkimuksia voidaan tarkastella jakamalla niitä teemoihin, jotka liittyvät jollakin tapaa toisiinsa (Vilka 2023, 88). Sisällönanalyysin hahmottamisessa hyödynnettiin analyysin jakamista eri teemoihin, jotka rakentuivat tietokannoista valikoitujen aineistojen

mukaan. Alla olevassa kuviossa hahmotellaan kirjallisuuskatsauksen sisällönanalyysin jakamista teemoihin ja alateemoihin (kuvio 3).



Kuvio 3: Esimerkki analyysin jakamisesta teemoihin.

8 Tulokset

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys oli: ”Millaisia hyötyjä luovista ja toiminnallisista menetelmistä on ollut maahanmuuttajataustaisten työttömien työelämään aktivoimisessa?”. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksen vastaus määrittyi lopulta kolmeen pääteemaan, joita olivat työttömyyden vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin, yhteisöllisyyden kokemusten lisääntyminen ja eri hyvinvoinnin ulottuvuuksien tukeminen. Pääteemat rakentuivat kirjallisuuskatsauksen sisällönanalyysin ja sen luomien käsitteiden kautta.

8.1 Työttömyyden vaikutukset sosiaalisiin suhteisiin

Työttömäksi jäämisellä on epäsuotuisat vaikutukset yksilön koettuun hyvinvointiin ja voi jopa huonontaa yksilön näkemystä omasta sosiaalisesta statuksestaan. Työttömyys vähentää yksilön halukkuutta osallistua sosiaalisiin tapahtumiin. (Dieckhoff & Gash 2015, 67-68; Pohlan 2019, 274.) Kaikki sosiaaliset tapahtumat eivät ole keskenään samanlaisia. Dieckhoffin & Gashin (2015) mukaan sosiaalisten tapahtumien osallistumiseen vaikuttaa työttömän yksilön oma taloustilanne. Sosiaaliset tapahtumat voidaan jakaa neljään eri osaan:

1. Muodolliset sosiaaliset suhteet, esim. jäsenyydet, vapaaehtoistyö.
2. Sosiaaliset suhteet, jotka tapahtuvat vapaa-aikana. esim. elokuvissa käynnit, kulttuuriin liittyvät menot.
3. Ystävien kanssa tapahtuvat sosiaaliset kanssakäymiset
4. Ulkopuolisten kanssa tapahtuvat sosiaaliset kanssakäymiset, esim. avun pyytäminen.

Näiden sosiaalisten suhteiden osallistumiseen vaikuttaa niiden ns. pakollinen osallistuminen. (Dieckhoff & Gash 2015, 70-71.) Pohlan (2019) huomauttaa tutkimuksessaan, että työttömän vähentynyt tarve osallistua sosiaaliin kanssakäymisiin on yhteydessä työttömyyden tuoman tarpeen vähentää taloudellisia menoja. (Pohlan 2019, 275.) Työttömyys voi siis johtaa pidemmällä ajanjaksolla sosiaalisten kanssakäymisten ja sosiaalisten suhteiden vähenemiseen.

Toikko & Pehkonen (2018) toteavat artikkelissaan, että työttömien riskiä vetäytyä sosiaalisista kanssakäymisistä on pyritty ehkäisemään aktiivisella heitä ottamaan osaa sosiaaliin tilanteihin. Toikko & Pehkonen jatkavat, että kokemus yhteisöön kuulumisesta vähentää työttömän syrjäytymisen riskiä ja vaikuttaa yksilön kokemaan elämänlaatuun myönteisesti. Yhteisöön kuuluvuus motivoi työtöntä sitomaan uusia sosiaalisia suhteita. (Toikko & Pehkonen 2018, 754-757.) Dieckhoff & Gash täydentävät, että sosiaalisten suhteiden rakentaminen ennalta ehkäisee työttömän haluttomuutta osallistua sosiaaliin tapahtumiin. Näitä sosiaalisia suhteita voidaan luoda ulkopuolisen tahon ylläpitämien sosiaalisten tapahtumien kautta. (Dieckhoff & Gash 2015, 82.) Eli tutkimuksista ja artikkeleista esille tulleen hyötynä on työttömien sosiaalisten suhteiden vahvistuminen sekä syrjäytymisen riskin vähentyminen.

8.2 Työttömien maahanmuuttajien yhteisöllisyyden kokemisen vahvistuminen

Arpinon & de Valkin (2018) mukaan maahanmuuttajat hakeutuvat eri syistä sosiaaliin suhteisiin eri lailla, kuin muu kantaväestö. Vieraassa maassa maahanmuuttaja yksilö hakee paikkaansa yhteiskunnassa ja hakeutuu herkästi kaltaistensa lähelle. Samalla maahanmuuttaja luo uusia sosiaalisia suhteita kaltaisiinsa. Täten maahanmuuttajat kokevat elämänlaatussa paranevan uudessa kotimaassansa. Uusi kotimaa tarjoaa parempia mahdollisuuksia päästä elämässä eteenpäin. (Arpino & de Valk 2018, 1164-1166.) Vaikka maahanmuuttajat hakeutuvat kaltaistensa lähelle, niin heidän integraationsa uuden kotimaan yhteisöön vaikuttaa heidän sosiaaliseen pääomaansa. Sosiaalinen pääoma sisältää voimavaroja rakentaa ja ylläpitää uusia, tiiviitä sosiaalisia verkostoja. Töiden saanti uudessa kotimaassa helpottaa maahanmuuttajan sulautumista yhteisöön, mutta taas työttömyyden sattuessa kohdalle, maahanmuuttajan sosiaalinen pääoma heikkenee ja kotoutuminen uuteen yhteiskuntaan vaikeutuu (Constant, Kahanec, Rinne & Zimmermann 2011, 757.)

Työttömällä maahanmuuttajalla on vaikeampi saada töitä haluamaltaan alalta. Syynä töiden hankalaan saatavuuteen on tutkittu olevan kielimuurin, työelämän syrjinnän, rasismien ja epätasa-arvoisuuden takia sekä vähäisten kotoutumisvaihtoehtojen takia. (Nshom, Sadal & Khalimzoda 2022, 33-36; Rask ym. 2016, 11.) Pakarinen (2018) lisää maahanmuuttajien töiden hankalaan saatavuuteen samoja ilmiöitä kuin Nshom, Sadal & Khalizosada (2022) ja Rask (2016). Pakarisen mukaan maahanmuuttajien taustatekijöillä on huomattava vaikutus työllistymiseen. Nämä työllistymiseen vaikuttavat tekijät voidaan jakaa a) yhteiskuntaa ja palvelujärjestelmään vaikuttaviin tekijöihin, b) työnhakijan ominaisuuksiin, c) työnhakijan etnisiin ominaisuuksiin ja d) työnantajan ominaisuuksiin. (Pakarinen 2018, 30-31.) Maahanmuuttajilta löytyy työkykyä sekä halukkuutta töihin, jolloin pääsisivät aktiivisemmin luomaan sosiaalisia suhteita uusille verkostoille (Rask ym. 2016, 13).

Pakarinen (2018) täsmentää, että työtön maahanmuuttaja tarvitsee suunnitelmallista ohjausta. Työvoimahallinnon tai aikuiskoulutuksen työntekijät ovat keskeisempiä palveluohjausta tarjoavia tahoja maahanmuuttajalle. Palveluohjaus on aina asiakaslähtöistä. Palveluohjaukseen sisältyy yleisesti neuvontaa ja ohjausta sekä sopivien palveluiden löytämistä asiakkaille ja palveluihin kontaktin rakentamista. Palveluohjaus voi olla myös voimavarakeskeistä, jolloin keskiössä on maahanmuuttaja asiakkaan voimavarat sekä tavoitteet. Palveluohjauksessa on havaittavissa elementtejä työorientaatiosta, jota voidaan käsitellä myös työmenetelmänä. Työorientaatio tarkoittaa rakentavaa toimintamallia, jota voidaan esimerkiksi aikuiskoulutustyössä hyödyntää yksilö- tai ryhmämuodoissa. (Pakarinen 2018, 35-41.)

Palveluohjauksen ja työorientaation avulla pystytään rakentamaan työttömälle maahanmuuttajalle mahdollisuuksia sitoa uusia sosiaalisia suhteita. Mäkisen & Päällysahon (2020) mukaan hyvät vuorovaikutustaidot ja elämänmyönteisyys ovat merkittäviä perustaitoja yhteiskunnassa selviytymiseen. Työttömiltä maahanmuuttajilta kysyttiin, mitä perustaitoja kokevat elämässä olevan tärkeitä. Tärkeimpänä pidettiin kielitaitoa ja sen jälkeen ammattiin oppimista. Näiden perustaitojen opetteluun tavoitteena on kotoutua uuteen kotimaahan ja kokea yhteisöllisyyttä kantaväestön kanssa. (Mäkinen & Päällysaho 2020, 6.)

Hyvät työelämän taidot luovat siis työttömälle maahanmuuttajalle uskoa uusien voimavarojen löytämiseen. Palveluohjauksen ja työorientaation avulla ohjataan työtöntä maahanmuuttajaa etsimään itselleen sopivia keinoja rakentaa omia perustaitojansa. Pelkkien perustaitojen rakentaminen ei kuitenkaan luoda yhteisöllisyyttä, vaan niiden avulla luodaan työttömälle maahanmuuttajalle mahdollisuutta päästä työmarkkinoille. Pakarisen (2018) aiemmat mainitsemat palveluohjauksen ryhmätoiminnoissa luodaan jo varhaisessa vaiheessa yhteisöön kuulumista. Mäkinen & Päällysaho (2020) lisäävät, että perustaitojen kehittäminen johtaa halukkuuteen luoda sosiaalisia suhteita ja halukkuutta sekä uteliaisuutta osallistua vuorovaikutuksellisiin ryhmiin. Työttömät maahanmuuttajat ohjautuvat siis sosiaalisiin tapahtumiin ja niiden kautta kokevat kuuluvansa uuteen yhteisöön. (Mäkinen & Päällysaho 2020, 7.)

8.3 Luovien ja toiminnallisten menetelmien positiiviset hyödyt

Mäkinen & Päällysaho (2020) tarkentavat, että perustaitojen jatkuva kehittäminen vaikuttaa maahanmuuttajiin aktivoivalla tavalla, joka voi johtaa elämää haluttuun suuntaan (Mäkinen & Päällysaho 2020, 7). Aiemmin mainittuja perustaitoja on työttömän maahanmuuttajan mahdollista kehittää ohjatuissa ryhmätoiminnoissa. Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ovat tarkoitettu yhteisöä osallistavalle toiminnalle. Näitä matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esim. asukastila Kivenkolo tai naapuruustalo Matinkylä.

Kohtaamispaikat tarjoavat tilaisuuksia tavata uusia ihmisiä, rakentaa sosiaalisia verkostoja, osallistua kuntouttavaan työtoimintaan ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen toiminnan lähtökohtana on auttaa erityisryhmiä ja vastata heidän tarpeisiinsa. Kohtaamispaikat tekevät yhteistyötä kolmannen sektorin yhdistysten kanssa. (Seppälä, Grönlund & Kempainen 2020, 115-118.) Ohjatuissa ryhmätoiminnoissa hyödynnetään luovia tai toiminnallisia menetelmiä. Luovat menetelmät ovat usein taidepainotteisia. Terveyttä kulttuurista -verkosto on tehnyt yhteistyötä eri kolmannen sektorin ja järjestöjen kanssa. Terveyttä taiteesta -verkosto on erikoistunut kulttuurin ja taiteen myönteisten vaikutusten esille tuomiseen. Erityisesti huomioitavaa on verkoston vuosille 2010-2014 teettämä Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -toimintaohjelma eli Taiku-ohjelma, jonka tarkoituksena oli tuoda kulttuuri- ja taidelähtöiset menetelmät osaksi ihmisten arjessa tapahtuvaan toimintaan. (Isotalo 2012, 15-21.)

Kulttuuri- ja taidelähtöiset menetelmät tuovat esille yksilön luovuutta sekä aktivoi yksilön voimavaroja. Matalan kynnyksen kohtaamispaikat tarjoavat luovien menetelmien toiminnallisia menetelmiä ohjatuissa toiminnoissa ja täten tuottavat osallistujille mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä, joka on yksi tärkeä positiivinen hyöty menetelmissä. Erilaiset, tiiviiseen yhteistyöhön ohjaavat toiminnot esim. Green Care -toiminta ohjaa yksilöä toimivampaan yhteisöllisyyteen, jossa on otettu huomioon menetelmien vaikutukset yhteisön ympäristöön.

Moriggin, Soinin, Bockin & Roepin (2020) tieteellisessä artikkelissa luoviin ja toiminnallisiin menetelmiin nojautuva Green Care -toiminta kohdistaa katseensa toiminnallisten menetelmien hoitavampaan ulottuvuuteen. Valtiotieteenprofessori Tronto on määritellyt viisi hoitoon liittyvää ulottuvuutta: mistä välitetään (tarkkaavaisuuden ulottuvuus), minkä puolesta (vastuullisuuden ulottuvuus), avun antaminen (reagoitakyvyn ulottuvuus), avun vastaanottaminen (vastavuoroisuuden ulottuvuus) ja yhteisistä asioista välittäminen (pätevyyden ulottuvuus). Nämä hoidon ulottuvuudet ohjaavat Green Care -toiminnan toteutusta. Kyseinen toiminta tähtää luovien ja toiminnallisten menetelmien osallistavan puolen lisäksi verkoston ympäristön hyvinvointiin. (Moriggi, Soini, Bock & Roep 2020, 1-3.)

Moriggi ym. (2020,4-5) mukaan Tronton määrittelemiä hoidon viittä ulottuvuutta voidaan hahmotella eettisten periaatteiden ja toiminnallisten menetelmien vastavuoroisuuden kautta.

Välittämisen esille tuominen voimistaa tarkkaavaisuuden ulottuvuutta esim. huomaavainen ja välittävä vuorovaikutus yksilöiden kesken tuo esille huomiota antavan yksilön tarkkaavaisuutta toisen hyvinvoinnista. Vastuullisuuden ulottuvuutta vahvistaa toisen yksilön puolesta tekeminen eli toisin sanoen vastuullisuus ohjaa yksilöä toimimaan jonkun puolesta. Avun antaminen tuo esille yksilön kyvykkyyttä reagoimaan asioihin. Yksilön kyky ottaa apua vastaan luo vastavuoroisuuden ulottuvuutta. Näistä neljästä hoidon ulottuvuudesta rakentuu pätevyyden ulottuvuus, jonka olemassaoloa vahvistaa yksilön kokemus muiden yksilöiden välillä yhteisistä asioista välittämisestä eli yhteisöllisyyden kokemisesta. Alla laadittu Trontoa mukailleen kuvio Green Care -toiminnan hoitavista ulottuvuuksista (kuvio 4).



Kuvio 4: Yksilöä hoitavat ulottuvuudet.

Luovana ja toiminnallisena menetelmänä Green Care -toiminta tähtää yhteisöllisyyden luomiseen, mutta samalla yhteisön ympäristöä vahvistaen. Green Care -toiminnassa menetelmien avulla ei pelkästään rakenneta koettua yhteisöllisyyttä. Toiminnan tarkoituksena on saattaa toimintaan osallistuneita huomiomaan sitä, miten he yksilöinä rakentavat yhteisöllisyyttä ja miten he voivat yhteisöllisyyttä vahvistaa luovien ja toiminnallisten menetelmien avulla. (Moriggi ym. 2020, 16.)

Luovien ja toiminnallisten positiivisiin hyötyihin kuuluu yhteisöllisyyden luominen, mutta myös sen vahvistaminen. Isotalon (2012) mukaan taiteen ja kulttuurin tarkoituksena on luoda yhteisöllisyyttä sen tekijöiden välillä. Luovien menetelmien avulla luodaan vakaampaa pohjaa

sosiaaliselle hyvinvoinnille, joka taas voi vaikuttaa jopa myönteisesti yksilön omaan koettuun hyvinvointiin sekä omaan kokemukseen minäpystyvyyteen. (Isotalo 2012, 26-27.)

Toisena positiivisena hyötynä nähdään myös yksilön ja yhteisön välillä koetun hyvinvoinnin rakentuminen. Moriggi ym. (2020) korostavat, että hyvinvoinnin ulottuvuuksia voidaan kehittää vaiheittaisesti. Yhtenä hyvinvoinnin ulottuvuutena nähdään toisten huomioiminen eli esimerkiksi toisen ihmisen näkökulman tarkastelua ja kunnioittamista. Toisena vaiheena voidaan nähdä hyvinvoinnin ulottuvuuden esille tuleminen toiminnallisten menetelmien hyödyntämisellä yksilön, yhteisön ja ympäristön välillä. Toiminnallisilla menetelmillä pyritään tässä vaiheessa parantamaan yksilön, yhteisön ja ympäristön välistä suhdetta esimerkiksi pitämällä yhteistä ympäristöä siistinä tai pitämällä siitä huolta yhteisön kanssa. Kolmantena ulottuvuutena voidaan tarkastella yksilön valmiutta ottaa vastaan yhteisön antamaa huomiota ja palautetta. Neljäntenä ja viimeisenä hyvinvoinnin ulottuvuutena on oppiminen muilta yhteisön jäseniltä sekä uuden luominen yhteisön avulla. Hyvinvoinnin ulottuvuudet johtavat lopulta yhteisöllisyyden kokemiseen. (Moriggi ym. 2020, 10-14.)

Työttömien maahanmuuttajien kohdalla luovien ja toiminnallisten menetelmien avulla kyetään tuomaan esille tai jopa lisäämään omia voimavaroja, mutta myös rakentamaan yhteisöllisyyttä uusien sosiaalisten suhteiden välillä. Luovat ja toiminnalliset menetelmät vahvistavat hyvinvoinnin ulottuvuuksia, joka taas kehittää työttömän maahanmuuttajan minäpystyvyyttä sekä luo selvempää näkemystä siitä mihin on valmis käyttämään omia voimavarojaansa.

9 Pohdinta

Aikuisten työttömien maahanmuuttajien aktivoiminen työelämään vaatii toiminnallisten ja luovien menetelmien kokonaisvaltaista ymmärtämistä. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys toi haastetta sopivien tutkimusten ja tieteellisten artikkelien löytämiseen. Suoria vastauksia tutkimuskysymykseen ei ollut, vaan tutkimuksista piti löytää yhteyksiä työttömien maahanmuuttajien ja osallistavan ryhmätoiminnan väliltä.

9.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Pessi & Seppänen (2011) toteavat, että hyvien sosiaalisten verkostojen rakentaminen ja yhteisöllisyyden kokeminen on yksi tärkeä osa yksilön elämänlaatua. Yhteisöllisyyden kokeminen tuo esille voimavaroja, mutta yhteisöllisyyden kokemiseen tarvitaan yksilöiden keskeistä vastavuoroisuutta. (Pessi & Seppänen 2011, 290-292.) Sosiaalisten verkostojen rakentamisessa ja yhteisöllisyyden kokemisessa pitää ottaa huomioon eri elämäntapahtumien vaikutukset yksilön omaan sosiaaliseen pääomaan. Tämä sosiaalinen pääoma koostuu sosiaalisista verkostoista, luottamuksesta yhteiskuntaan ja keskinäiseen vuorovaikutukseen (Näre & Näre 2022, 15). Työttömyys vaikuttaa sosiaaliseen pääomaan ja johtaa sosiaalisten suhteiden heikentymiseen.

Sosiaalisten suhteiden heikentyminen voi pahimmillaan johtaa syrjäytymiseen (Kirsch-Soriano da Silva & Stoik 2023, 111). Vaikka työttömyys vaikuttaa negatiivisesti sosiaaliseen pääomaan, niin uusien sosiaalisten verkostojen rakentamisella voidaan taas ehkäistä työttömän riskiä syrjäytyä.

Työttömillä maahanmuuttajilla on vaikeampi osallistua aktiivisesti töiden hakuun, kuin kansuomalaisilla työttömillä. Maahanmuuttajat kohtaavat työhakuun liittyviä haasteita, kuten kielimuuria ja kokevat työmarkkinoiden osalta epätasa-arvoista kohtelua. Työttömyys johtaa pitkittyessään sosiaalisten suhteiden huonontumiseen, joka johtaa taas siihen, että sosiaalisia verkostoja ei synny ja elämänlaatu lopulta notkahtaa epähaluttavaan suuntaan.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää luovien ja toiminnallisten menetelmien hyötyjä työttömien maahanmuuttajien aktivoimisessa työelämään. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Kivenkolosta aktiiviseen elämään -hankkeelle sisältöä hankkeen loppuraportointiin. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa nostettiin esille ensin työttömyyden tuomat haasteet, työttömien maahanmuuttajien kokemat haasteet ja sosiaaliset suhteet sekä lopuksi toiminnallisten ja luovien menetelmien osallistavat sekä aktivoivat vaikutukset.

Erilaiset osallistavat ja ohjatut ryhmätoiminnot aktivoivat työttömiä maahanmuuttajia ottamaan enemmän vastuuta omasta toiminnasta. Aktivointi voi tapahtua luovan menetelmän kautta esimerkiksi maahanmuuttaja löytää luovien ja toiminnallisten menetelmien avulla uusia voimavaroja työmarkkinoille. Menetelmien avulla maahanmuuttaja voi oppia uusia perustaitoja työelämään, kuten digitaalisten alustojen hyödyntämistä työn haussa.

9.2 Eettisyys

Opinnäytetyön eettisyys nojautuu Tutkimuseettisen neuvottelulautakunnan (TENK) laatimiin ohjeistuksiin. TENK on opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 1991 järjestämä neuvottelulautakunta, joka käsittelee juuri eri tutkimuksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä käytäntöjä. (TENK 2023, 6.) Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta (1347/1991) taas säätelee esimerkiksi tutkimuseettisessä neuvottelulautakunnassa toimitettavia tehtäviä.

Opinnäytetyössä noudatetaan TENKin 1994-luvulla laatimaa ohjeistusta hyvästä tieteellisestä käytännöstä (HTK). HTK-ohjeistus on tutkimusta tekeville yhteisölle yleisohje, joka pohjautuu tutkimusyhteisön eettiseen itsesääntelyyn. Kyseiseen ohjeistukseen liittyy myös HTK-prosessi, jossa käydään läpi tutkimustoimintaan liittyvien loukkausepäilyjen käsittelyt. HTK-ohjeeseen sitoutuu esimerkiksi tutkimus- ja kehittämishankkeita toteuttavat ammattikorkeakoulut sekä tutkimusta edistävät rahoittajat. (TENK 2023, 8-9.)

Hyvän tieteellisen käytännön periaateihin kuuluu vastuullisuus, luotettavuus, rehellisyys sekä arvostus. Periaatteiden lisäksi hyödynnetään hyviä tieteellisiä menettelytapoja, jotka

jatkuvat tutkimuksen koko prosessin yli. Menettelytapoja on kuvailtu olevan kahdeksan. Ensimmäinen menettelytavoista on toimintaympäristö, johon osoitetaan sopivat toimintatavat ja työkalut tutkimukseen liittyvän aineiston hallittuun käsittelyyn sekä keräämiseen. Toinen menettelytapa on tutkimustyötä tekevien riittävä koulutus ja ohjaus. Kolmantena menettelytapana tulee itse tieteellisen työn tekeminen, johon liittyy materiaalien huolellinen dokumentointi, suunnittelu ja toteutus. Menettelytavassa otetaan huomioon aiemmista tutkimuksista esille tulleet materiaalit. Neljäntenä menettelytapana tulee tutkimuksen eettisyys ja ennakointi. Tässä menettelytavassa otetaan huomioon tarvittavat suostumukset ja eettisen ennakkoarvioinnin tekeminen ennen tutkimusmateriaalien kartoittamista. Viidentenä menettelytapana on tutkimusmateriaalien käsittely ja hallinta, jossa sovitaan yhteistyökumppanin kanssa ennen materiaalienkeruuta aineiston käyttöoikeuksista ja tutkimuksen sopimuksista. Menettelytavassa otetaan huomioon myös tutkimusmateriaalien jatkokäytön mahdollistaminen. Menettelytavoista kuudes koskee tavoitteiden ja velvollisuuksien laatimisessa yhteistyökumppaneiden kanssa. Tämä menettelytapa koskee etenkin Euroopan unionin rahoittamia hankkeita, joissa noudatetaan eurooppalaista tutkimuseettistä ohjeistusta. Seitsemäs menettelytapa liittyy tutkimustyön tekijöihin, julkaisemiseen sekä viestittelyyn. Tässä menettelytavassa ohjeistetaan ilmoittamaan tutkimustyön yhteistyökumppaneille aina, jos yhdessä sovitusta tutkimustyöstä halutaan julkaista materiaaleja muille tahoille. Viimeinen hyvä tieteellinen menettelytapa on asiantuntija- ja arviointitehtävien hoitaminen luotettavasti, avoimesti ja perustellisesti. (TENK 2023, 11-14.)

HTK-ohjeistuksen noudattamatta jättämisestä voi johtaa HTK-loukkaukseen, jota arvioidaan tapauskohtaisesti. HTK-loukkaukseen johtavia syitä ovat esimerkiksi tahallista toimintaa hyvää tieteellistä menettelytapaa kohtaan, hyvän tieteellisen menettelytavan laiminlyönti, vaikka olisi pystytty sitä noudattamaan. HTK-loukkaukset käsitellään HTK-prosessin alaisesti. (TENK 2023, 15.)

9.3 Luotettavuus

Eettisyyden lisäksi pohdintaan tulee kirjallisuuskatsauksen luotettavuus. Opinnäytetyönä tehtävä kuvaileva kirjallisuuskatsaus pohjautuu laadulliseen tutkimukseen ja siksi sen luotettavuus määräytyy laadullisen tutkimuksen luotettavuuden eri kriteerein. Kyseisiä kriteereitä on erilaisia ja niitä voidaan soveltaa myös eri käytäntöjen kautta.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan siis tarkastella eri tavoin. Yksi tapa on nojautua tutkimuksen luotettavuuden kriteereihin, joita ovat tutkimuksen uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. Uskottavuus koskettaa tutkimuksen lisäksi sen tuloksia eli uskottavuutta on pystyttävä tutkimuksessa osoittamaan. Vahvistettavuus tarkoittaa koko tutkimuksen prosessin kirjaamista siten, että sen kulkua pystytään seuraamaan. Reflektiivisyys tutkimuksessa on tutkimuksen tekijän omaa arviointia omasta vaikuttavuudestaan

tutkimuksen aineiston ja tutkimusprosessin käytöstä. Tutkimuksen siirrettävyys koskettaa tutkimuksen tuloksia eli miten tutkimuksen tulokset voidaan peilata samankaltaisiin tutkimuksiin. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-129.)

Kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen ei välttämättä pystytä soveltamaan kaikkia laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteerejä. Kyseisistä kriteereistä tutkimuksen uskottavuus ja reflektiivisyys sopii kuvailevan kirjallisuuskatsauksen luotettavuuden arvioimiseen, koska kyseiset kriteerit vaikuttavat kirjallisuuskatsauksessa käytettävän aineiston käsittelyyn. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida myös eri tutkimusprosessin vaiheissa.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida kriteerien lisäksi tutkimusprosessin eri vaiheiden kohdalla. Tutkimusprosessin vaiheiden kohdalla otetaan esille arviointikohteita, jotka ovat luotettavuuteen liittyviä kysymyksiä esim. onko tutkittava ongelma tunnistettu ja selkeästi nimetty? Onko tutkimuksen merkitys ja tarkoitus selvitetty tarpeeksi tarkasti? Onko aineiston keruu kuvattu oikein? Miten aineistoa analysoidaan ja miten analysointi näkyy raportoinnissa? (Kylmä & Juvakka 2007, 130-133.)

Opinnäytetyönä tehtävän kirjallisuuskatsauksen luotettavuuden arviointiin käytetään siis koko tutkimusprosessin vaiheista arviointia sen luotettavuudesta. Luotettavuuteen liittyvät kysymykset tulevat osittain nojautumaan laadullisen tutkimuksen kriteereihin. Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen luotettavuutta pyritään luomaan huolellisuudella sekä lähteinä käytettyjen aineistojen tarkalla seulonnalla. Kirjallisuuskatsauksessa ei käytetä tunnistetietoa sisältäviä dokumentteja. Jos opinnäytetyössä käytettäisiin tunnistetietoja sisältäviä materiaaleja, niin opinnäytetyön tekijä pitäisi huolen siitä, että kerätyt materiaalit olisivat vain tekijän käytössä ja työn valmistuttua hävitettäisiin tietosuojajäteastiaan.

10 Jatkotutkimusideat

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineistonkeruun aikana opinnäytetyöntekijä huomasi, että suoraa ja tuoretta tietoa kohtaamispaikkojen vaikutettavuudesta yhteisöllisyyteen ei ollut. Asukastaloista olisi hyvä olla enemmän relevantimpaa tietoa sähköisissä kanavissa. Myös olisi hyvä saada tietoa kohtaamispaikkojen eri ryhmätoimintojen valikoimasta ja kävijöiden määrästä. Jatkotutkimusideana olisi se, että verkon tietokantoihin ladattaisiin mahdolliset kohtaamispaikkojen yhteisöllisestä toiminnasta kertovia tutkimuksia tai artikkeleja. Jos kyseisiä tietoja ei ole, niin sitä voisi lähteä jatkokäsittelyyn. Toisena jatkotutkimusideana olisi saada tuoreempaa tietoa työttömien maahanmuuttajien kokemuksista digitaalisten työvälineiden hyödyntämisestä.

Lähteet

- Ahola, M., Zafar, A. & P, M.-L. 2012. Yritysten digitaalisten perehdytyskäytänteiden ja tuen kartoitus. Teoksessa Nuutila, L. & Honkanen, E. (toim.) Tahdon töihin! Moniäänisiä näkökulmia maahanmuuttajien työllistymiseen. Haaga-Helian julkaisu 1/2022. Viitattu 27.10.2024. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/755714/tahdon_toihin-1.pdf?sequence=1
- Asetus tutkimuseettisistä neuvottelukunnasta 1347/1991.
- Euroopan komissio 2024. Mikä on Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+)? Viitattu 23.11.2024. <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/fi/mika-euroopan-sosiaalirahasto-plus-esr>
- European Commission 2022. Commission puts forward declaration on digital rights and principles for everyone in the EU. Viitattu 6.6.2024. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_452
- Huhtinen-Hildén, L. & Isola, A.-M. 2019. Luova ryhmätoiminta lisää hyvinvointia. Terveystyön ja hyvinvoinnin laitos. Tutkimuksesta tiiviisti 13/2019. Viitattu 25.10.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137914/URN_ISBN_978-952-343-329-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hult, M., Saaranen, T. & Pietilä, A.-M. 2017. Elämänlaadun ja elämän merkityksellisyuden kokemisen yhteydet työttömien työkykyyn. Hoitotiede 29 (2), 78-88. Viitattu 14.5.2024. <https://www.proquest.com/central/scholarly-journals/elämänlaadun-ja-elämän-merkityksellisyuden/docview/1987684800/sem-2?accountid=12003>
- Into. 2023. Työpajatoiminnan arvot ja periaatteet. Teoksessa Riipinen, T.-L., Palo, S., Kinnunen, R., Pietikäinen, R., Piironen, M., Kivivuori, A. & Pahlman, P. (toim.) Työpajatoiminnan käsikirja: valmennusta, toiminnallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan julkaisu. 46-52. Viitattu 24.5.2024. <https://www.intory.fi/app/uploads/2023/11/Tyopajatoiminnan-kasikirja.pdf>
- Kalliola 2024. Yli sata vuotta samalla tontilla. Viitattu 7.6.2024. <https://kalliola.fi/tarinnamme/historia/>
- Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S.-M., Pietilä, A.-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. Hoitotiede 25 (4), 291-301. Viitattu 6.4.2024. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128286/77409>
- Keyriläinen, M. & Sutela, H. 2018. Suomalaisten palkansaajien kokemuksia työn digitalisatiosta. Työelämän tutkimus 16 (4), 275-288. Viitattu 24.5.2024. <https://journal.fi/tyoelaman-tutkimus/article/view/82704/41912>
- Kirsch-Soriano da Silva, K. & Stoik, C. 2023. Die Rolle von Sozialer Arbeit beim Gestalten von Räumen für marginalisierte Gruppen in der Stadt anhand von zwei Wiener Fallbeispielen. Teoksessa Oehler, P., Janett, S., Guhl, J., Fabian, C. & Michon, B. (toim.) Marginalisierung, Stadt und Soziale Arbeit. Quartiersforschung. Swiss National Science Foundation. 111-125. Viitattu 8.11.2024. <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/61841/978-3-658-37386-3.pdf?sequence=1>
- Kylmä, J. & Juvakka T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. E-kirja. Helsinki: Edita.
- Laine, T., Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. 2010. Mitä on syrjäytymisen vastainen työ? Teoksessa Laine, T., Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. (toim.) Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Tammi, 9-25.

Laurea 2024. Kivenkolosta aktiiviseen elämään. Viitattu 4.4.2024. <https://www.laurea.fi/hankkeet/k/kivenkolosta-aktiiviseen-elamaan/>

LUVN 2024. Asukastila Kivenkolo. Viitattu 4.4.2024. <https://www.luvn.fi/fi/toimipisteet/kivenkolo>

Malmein, N. & Poutanen, P. 2017. Luovuuden idea. Luovuus työelämässä, yhteisössä ja organisaatioissa. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Niela-Vilén, H. & Kauhanen, L. 2015. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun yliopiston julkaisuja, tutkimuksia 73/2015. Turku: Turun yliopisto, 23-34.

Nykänen, S., García-Velázquez, R., Yüksel, H., Kuusio, H. & Rask, S. 2022. Työllisyys ja koettu elämänlaatu maahan muuttaneessa väestössä. Teoksessa Karvonen, S., Kestilä, L. & Saikkonen, P. (toim.) Suomalaisten hyvinvointi 2022. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 116-131.

Näre, S. & Näre, L. 2022. Työttömyys sattuu. Arjen kamppailuja työllistämistoimien rattaissa. Helsinki: Gaudeamus.

Osipow, M. & Sippola, M. 2023. Maahanmuuttajat työmarkkinoiden kieliyhteisössä. Teoksessa Koivunen, T., Sippola, M. & Melin, H. (toim.) Työ elää. Murroksia, trendejä ja muutoksen suuntia Suomessa. Helsinki: Gaudeamus, 123-143.

Pessi, A. & Seppänen, M. 2011. Yhteisöllisyys. Teoksessa Saari, J. (toim.) Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus, 288-313.

Salminen, A. 2023. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin. 2. painos. Vaasan yliopiston raportteja 40/2023. Vaasa: Vaasan yliopisto. Viitattu 6.4.2024. <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/15470/978-952-395-081-8%20%28PDF%29.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2023. Digitalisaatio työllistymisen ja osallistumisen tukena. Työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen digitalisoimisen tiekartta 2023-2027. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2023:2. Viitattu 6.6.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164570/STM_2023_2_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Suhonen, R., Axelin, A. & Stolt, M. 2015. Erilaiset kirjallisuuskatsaukset. Teoksessa Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. (toim.) Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turun yliopiston julkaisuja, tutkimuksia 73/2015. Turku: Turun yliopisto, 7-22.

Ståhlberg, L. 2019. Pienryhmäohjaajan opas. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tanskanen, S. 2015. Toiminnallisuus ryhmämuotoisessa asiakastyössä. Teoksessa Näkki, P. & Sayed, T. (toim.) Asiakastyön menetelmiä sosiaalialalla. E-kirja. Helsinki: Edita.

Toikko, T. 2005. Sosiaalityön ideat. Johdatus sosiaalityön historiaan. E-kirja. Tampere: Vastapaino.

Tukiliitto 2024. Photovoice-menetelmä ryhmän käytössä. Viitattu 24.5.2024. <https://www.tukiliitto.fi/photovoice-menetelma-ryhman-kaytossa/>

Turja, T. 2023. Digitalisointi ja robotisointi sosiaalisina suhteina. Teoksessa Koivunen, T., Sippola, M. & Melin, H. (toim.) Työ elää. Murroksia, trendejä ja muutoksen suuntia Suomessa. Helsinki: Gaudeamus, 236-255.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK). 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkaus-epäilyjen käsittely Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Viitattu 4.4.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 2. painos. Helsinki: Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2024. Työllisyyskatsaus. Kesäkuu 2024. Viitattu 30.7.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165762/TKAT_Kes%C3%A4_2024.pdf

Valtionalouden tarkastusvirasto (VTV). 2011. Pitkäaikaistyöttömien työllistyminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Valtionalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 229/2011. Viitattu 24.5.2024. <https://www.vtv.fi/app/uploads/2018/07/02084140/pitkaaikaistyottomien-tyollistyminen-2011.pdf>

Vilka, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art House.

Kuviot

Kuvio 1: Työttömien määrä eri vuosina ja kuukausina (Työ- ja elinkeinoministeriö 2024)	8
Kuvio 2: Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen vaihteellisuus	13
Kuvio 3: Esimerkki analyysin jakamisesta teemoihin.	22
Kuvio 4: Yksilöä hoitavat ulottuvuudet.	26

Taulukot

Taulukko 1: Avainsanat	14
Taulukko 2: Kirjanpito ProQuest hakujen määrästä	15
Taulukko 3: Taulukko EBSCOhost haun kirjanpidosta	16
Taulukko 4: Kriteerit aineiston sisäänottoon ja poissulkuun	17

Liitteet

Liite 1: Tutkijan taulukko	36
----------------------------------	----

Liite 1: Tutkijan taulukko

Tutkimuksen tai tieteellisen artikkelin otsikko	Tutkimuksen tai tieteellisen artikkelin tekijät	Julkaisuvuosi	Tutkimuksen tai tieteellisen artikkelin aihe	Miksi valikoitui aineistoon?
Unemployed and alone? Unemployment and social participation in Europe.	Dieckhoff, Gash	2015	Työttömyyden vaikutukset sosiaaliseen osallistumiseen ja miten kansallisilla ja poliittisilla toimenpiteillä voidaan kyseeseen suhteeseen vaikuttaa.	Tutkimuksessa käydään läpi työttömyyden vaikutuksia ihmisen omaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Soveltuu työttömyyden ja syrjäytymisen välisen suhteen tulkitsemiseen.
Community belongingness and subjective well-being among unemployed people in a Finnish community.	Toikko, Pehkonen	2018	Työttömien omakohtainen tulkinta omasta hyvinvoinnista ja yhteisöön kuulumisen vaikutukset koettuun hyvinvointiin.	Tuo esille miten yhteisöllisyydellä voidaan vaikuttaa työttömän hyvinvointiin.

Comparing Life Satisfaction of Immigrants and Natives Across Europe: The Role of Social Contacts.	Arpino, de Valk	2018	Vertailla maahanmuuttajien ja natiivien tyytyväisyyttä omaan elämänlaatuunsa.	Artikkeli tuo toista näkökulmaa molempien ryhmien kokemasta elämänlaadusta.
Perceived challenges living and integrating into Finnish society: A study among immigrants in Finland.	Nshom, Sadal, Khalimzoda	2022	Maahanmuuttajien kokemat haasteet suomalaisen yhteiskuntaan kotoutumisessa.	Tuo esille maahanmuuttajien näkökulmaa kotoutumisesta ja yhteisöön kuulumisesta.
Taide hyvinvointia edistämässä	Isotalo	2012	Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia eli Taiku -ohjelman toteutuksesta sekä sen tavoitteista.	Soveltuu aiheeseen, koska käsittelee luovien menetelmien tärkeyttä osallisuuden rakentamisessa.
Caring in, for, and with Nature: An Integrative Framework to Understand Green Care Practices.	Moriggi, Soini, Bock, Roep	2020	Green Care -käytännön esittely ja miten kyseistä käytäntöä on hyödynnetty erilaisissa yhteisöllisissä projekteissa.	Green Care -käytäntö on hyvä esimerkki toiminnallisten ja luovien menetelmien kokonaisvaltaisemmasta

				hyödyntämisestä.
Ethnicity, job search and labor market reintegration of the unemployed	Constant, Kahanec, Rinne, Zimmermann	2011	Työttömien maahanmuuttajien työnhaun prosessin tukemista.	Käsittelee työttömiä maahanmuuttajia ja tuetua työnhaku prosessia. Viitteitä aktivoimisesta.
Unemployment and social exclusion	Pohlan	2019	Työttömyyden kokonaisvaltaiset vaikutukset yksilön koettuun hyvinvointiin.	Tuo monipuolisesti esille työttömyyden tuomia haasteita hyvinvoinnille.
Maahanmuuttajien ohjaus työvoimahallinnossa ja aikuiskoulutuksessa kohti interkulttuurista ohjausta	Pakarinen	2018	Työttömille maahanmuuttajille suunnatun työnhajauksen analysointi ja sen kehittäminen.	Käsittelee työttömiä maahanmuuttajia ja heihin kohdistuvaa työnhajauksia.
Matalankynnyksen kohtaamispaikkojen sijainti ja saatavuus Helsingin kaupunginosissa	Seppälä, Grönlund, Kemppainen	2020	Matalankynnyksen kohtaamispaikkojen sijainnin tarkoitus Helsingin kaupungissa.	Tuo esille kohtaamispaikkojen tarpeellisuuden.

<p>Suomen kieltä, digitaitoja vai vuorovaikutustaitoja? Perustaidot maahanmuuttajien näkökulmasta</p>	<p>Mäkinen, Päällysaho</p>	<p>2020</p>	<p>Aikuisten perustaitotutkimuksen (PIAAC) esittelyä ja miten maahanmuuttajat ovat siinä pärjänneet ja mitä näkökulmaa maahanmuuttajat tuovat sen tuloksista.</p>	<p>Tuo esille esimerkiksi digitaitojen tärkeyden työelämässä. Perustaidot ovat tärkeitä työhaussa.</p>
<p>Työttömistä maahanmuuttajista suuri osa on työkykyisiä ja työhaluisia</p>	<p>Rask, e Castaneda, Härkänen, Koponen, Bergbom, Toivonen, Gould, Koskinen</p>	<p>2016</p>	<p>Venäläis-, somali- ja kurditaustaisten maahanmuuttajien työllistymisen ja työkyvyn tarkastelua.</p>	<p>Artikkelissa käydään läpi maahanmuuttajien työllistymistä ja koettua työkykyä. Tuo esille myös maahanmuuttajien näkökulmia työnhaun prosessista.</p>